

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

Seduta tat-28 ta' Jannar, 2009

Citazzjoni Numru. 958/2005

FGB Services Limited (C 15928)

VS

Spicat JCB Limited

Il-Qorti

Preliminari

Rat **I-att tac-citazzjoni** li permezz taghha s-socjeta' attrici ppremettiet illi:

Premess illi s-socjeta' attrici esegwiet xoghlijiet ta' *freight forwarding* u servizzi ohra relatati u ancillari ghall-istess

fuq inkarigu tas-socjeta' konvenuta, u fl-interess tal-istess socjeta' konvenuta;

Premess illi s-socjeta' attrici ma gietx imhallsa kollox tal-istess xoghlijiet u servizzi ohra relatati u ancillari ghall-istess u ghalhekk hija kreditrici tas-socjeta' konvenuta fis-somma bilancjali ta' hamest elef, disa' mija u ghoxrin lira maltin u sebgha u sittin centezmu (Lm5920.67) (Dok A);

Premess illi s-socjeta' konvenuta nterpellata biex thallas l-imsemmija somma, anke permezz ta' ittra ufficjali datata 20 ta' Lulju, 2005, baqghat inadempjenti;

Tghid ghalhekk is-socjeta' konvenuta, ghar-ragunijiet fuq premissi, ghaliex m'ghandiex din l-Onorabbli Qorti:-

1. Tiddikjara illi s-socjeta' konvenuta hija debtrici tas-socjeta' attrici fis-somma bilancjali ta' hamest elef, disa' mija u ghoxrin lira maltin u sebgha u sittin centezmu (Lm5920.67);

2. Tikkundanna lis-socjeta' konvenuta thallas lis-socjeta' attrici s-somma bilancjali ta' hamest elef, disa' mija u ghoxrin lira maltin u sebgha u sittin centezmu (Lm5920.67);

Bl-ispejjez, inkluz dawk tal-ittra ufficjali datata 20 ta' Lulju, 2005, kontra s-socjeta' konvenuta minn issa ngunta ghas-subizzjoni.

Rat id-Dikjarazzjoni tas-socjeta' attrici a fol. 3 tal-process.

Rat in-**nota tal-eccezzjonijiet tas-socjeta' konvenuta** a fol. 13 tal-process fejn eccepjiet:

Illi t-talbiet attrici huna nfondati fil-fatt u fid-dritt u dan ghas-segwenti ragunijiet:

a) Illi l-partijiet kienu ftehm u li l-bilanc dovut kien ta' disa t'elef lira Maltin (Lm9,000) ghas-saldu u li dan l-ammont thallas lis-socjeta' attrici f'erba' pagamenti, l-ahhar pagament ikun fl-20 ta' Ottubru 2004;

- b) Illi ghalhekk is-socjeta' konvenuta ma ghandha taghti xejn lis-socjeta' attrici;
- c) Illi minghajr pregudizzju ghall-premess, hemm parti mill-ammont allegatament dovut li huwa preskritt bil-preskrizzjoni ta' sentejn;
- d) Illi inoltre u bla pregudzzju ghall-premess l-ammont mhux dovut stante li l-fatturi prezentati ma kienux sostanzjati minn dokumenti;
- e) Illi s-socjeta' konvenuta m'ghandiex tbat i spejjez.
- f) Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezibiti;
Semghet ix-xhieda bil-gurament;
Rat in-noti tal-partijiet;
Semghet lill Avukati difensuri jittrattaw:

Talba u eccezzjonijiet

L-atturi qed jitolbu s-somma ta' Lm 5920.67 (ara fol 6) rapprezentanti hlas ghal xoghol ta' freight services u servizzi ohra relatati u ancillari ghall-istess.

Illi s-socjeta attrici kienet taghti servizz ta' customs clearing, freight forwarding u servizzi ancillari lis-socjeta konvenuta san 1996. Fit-2004 is-socjeta' konvenuta kienet infurmat lis-socjeta attrici li ma kienitx se tibqa' taghmel uzu mis-servizzi taghha u ghalhekk l-atturi talbu l-bilanc li kien fadal ta' Lm 15,420.67.

Is-socjeta konvenuta bdiet tivverifika dina t-talba. Kien hemm fatturi fejn l-freight ammontanti ghall LM 7047.76 u Lm 257.86 kien sostanzjat thallas. Imbaghad kien hemm ammont ta' Lm 8115.12 ghal freight li ma giex sostanzjat b'fatturi. Skond is-socjeta konvenuta billi dan l-ammont baqa' ma giex sostanzjat, intla haq ftehim li jsir hlas ta' 25% ta' dak mitlub f'dik il-fattura. Kien fadal ammont ta' Lm 9000 u xi haga u s-socjeta' konvenuta hallset LM

9500 ghad-dritt fuq dak li kellu jithallas u dana sar ghas-saldu tal-pretenzjoni kollha tas-socjeta' attrici.

Is-socjeta attrici ma taqbilx li kien intlahaq xi ftehim mas-socjeta konvenuta li hi tithallas Lm 9000 biss ghas-saldu tal-pretenzjoni kollha taghha.

Kontestazzjoni

Is-socjeta' konvenuta qed issostni li hallset LM 9500 ghas saldu tal-pretenzjoni kollha ta' l-atturi fuq il-kontijiet li jirrigwardaw il-freight.

Is-socjeta attrici tirritjeni li s-socjeta konvenuta riedet thallas biss 25% tal-kontijiet ghall freight billi skondha huma kienu qed izommu izjed minn haddiehor (overcharging) fejn jidhol transport minn barra ghal Malta. Is-socjeta konvenuta kienet talbithom il-fatturi tal-freight ta' kemm kienu jixtru minn barra izda dina l-haga ma ssirx. Franco Gauci Borda ghas-socjeta' attrici xehed li hu qatt ma accetta li jithallas biss 25% tal-kontijiet fejn jidhol il-freight, u qatt ma ghamel ftehim f'dan is-sens jew iffirma xi karti.

Jirrizulta mill-provi prodotti li skond x-xhud Isabelle Vella prodotta mill-konvenuti (ara affidavit taghha) hi tghid li *"Jiena kont prezenti meta Tarcisio Mifsud hallas lill Frank Gauci Borda Lm 9000 f'erba cekkijiet u qallu li tal-freight charges li FGB ma ssostanzjax bl-ircevuti, dawn jibqghu pendenti sakemm igib l-ircevuti"* (fol 213 para 6). Fil-Qorti imbaghad hi ppruvat tispjega mod iehor x'riedet tfisser b'dak id-diskors.

Skond l-awditur tas-socjeta attrici, Anthony Attard, il-kont ta' l-Spicat qatt ma nghalaq u li l-atturi qatt ma semmewlu xi arrangamenti li ghamlu mal-konvenuti. Qal li ma jidhirlux li kien hemm ammont li thallas *in full and final settlement* imma li l-konvenuti hallsu parti mill-ammont dovut u qed jirrifjutaw ihallsu kollox.

Skond is-socjeta attrici, wara li gew ezibiti d-dokumenti tad-Dwana, Tarciso Mifsud stess jammetti li ghad hemm Lm 1959.50 dovuti lill-atturi, allura zgur li ma kienx hemm

ftehim *in full and final settlement* ma' l-atturi. Il-konvenuti pero' jsostnu li dak li rrizulta mid-dokumenti tad-Dwana gara wara li kien intlaħaq il-ftehim, skond huma, ghas-saldu. Għal konvenuti, l-ammissjoni ta' Mifusd kienet fil-kors tal-kawza u mhux meta sar il-pagament tad-Lm9500.

Fil-fehma tal-Qorti f'dana l-kaz is-socjeta' attrici fl-ebda stadju ma' rrinunzjat għal bilanc li kien fadal wara li thallsu l-Lm9000 jew Lm 9500 kif qed ighidu l-konvenuti. Is-socjeta' konvenuta ma talbitx kwittanza shiha permezz ta' ricevuta attestanti r-recezzjoni tal-hlas ghas-saldu kif hi qed tippretendi.

Id-dikjarazzjoni ghas-saldu, tissussisti jekk mic-cirkostanzi li fiha sar il-hlas tigi dezunta l-espressjoni tal-volonta' tal-kreditur li huwa qed jirrinunzja għall-kumplement. Rinunzja din, li kif enuncjat f' bosta sentenzi, trid tkun wahda cara u univoka b' mod li mill-fatti ma tkunx tista' tingibed kongettura ohra hlief il-propożitu evidenti tar-rinunzja. (Ara sentenza fl-ismijiet "Michele Tabone *et -vs-* Emmanuele Sammut *nomine*", Prim' Awla, Qorti Civili, 10 ta' Ottubru, 1950)

Għal skop ta' certezza morali jekk id-debitur kellu l-intenzjoni li l-hlas bic-*cheque* kellu jkun wiehed finali, hu kien messu insista għal kwittanza shiha permezz ta' dokument jew ricevuta jew kitba xort'ohra attestanti r-ricezzjoni tal-hlas ghas-saldu, u allura wkoll, l-estinzjoni tad-debitu. (Ara "Francis Ciantar *proprio et nomine -vs-* Norman Clews *et*", Prim' Awla, Qorti Civili, 12 ta' Ottubru, 2005).

F'dina l-kawza l-ebda kitba ma giet ipprezentata bhala dokument xhieda ta' pagament a saldu. In vista ta' dan enuncjat hawn fuq, jigi dedott li huwa necessarjament rikjest illi biex jassolvi għal kollox ir-rapport ta' kreditur-debitur, u l-estinzjoni ta' l-obbligazzjoni, irid ikun hemm il-pagament akkompanjat bid-dikjarazzjoni li dan kien qed isir ' ghas-saldu'. Illi minn analizi tal-provi u l-fatti tal- kaz in ezami, ma jirrizulta minn imkien li fil-fatt is-socjeta konvenuta ottjeniet dikjarazzjoni wara li hallset l-ammont

ta' LM9,500 li tghid li dan kien qed isir ghas-saldu tal-kreditu, u li kien hemm *full and final settlement*.

Fil-kawza in kwistjoni, ma jidhirx li kien hemm xi haga konkreta li jissupponi necessarjament li Franco Gauci Borda, ghas-socjeta' attrici, ried jirrinunzja ghal-kumplament tal-hlas.

Preskrizzjoni ta' sentejn

Is-socjeta' konvenuta eccepjet li hemm parti mill-ammont allegatament dovut li huwa preskritt bil-preskrizzjoni ta' sentejn.

Il-Qorti tirrileva li l-ewwel nett il-konvenuti ma ndikatawx a bazi ta' liema artikolu s-socjeta' konvenuta qed tissoleva dina l-eccezzjoni. Il-Qorti ma tistax hi stess tqajjem eccezzjoni tal-preskrizzjoni (Art 2111, Kodici Civili) u lanqas tista' tikkonsidra ebda preskrizzjoni hlief dik specifikatament eccepita ("Perit Victor Muscat –vs- Edgar Tabone", Appell Civili, 18 ta' Frar 1963; "Paul Xuereb –vs- Amabile Fiott", Appell Sede Inferjuri; 3 ta' Dicembru 1975). Dan ghalix huwa principju pacifikament akkolt illi l-preskrizzjoni eccepita ghandha tkun specifikata, u l-Qorti ma tistax tissuplixxi 'ex officio' ghan-nuqqas tal-parti (Kollez Vol XLI pl p168). Il-Qorti ma tistax tidderimi eccezzjoni ta' preskrizzjoni jekk ma ssirx riferenza specifika ghall-artikolu tal-ligi invokat. (Mizzi vs Bonello", deciza fit-18 ta' Gunju, 2003, "Bonnici vs Montebello", 4 ta' Gunju, 2004).

Is-socjeta konvenuta kienet giet interpellata b'ittra ufficjali fil 20 ta' Lulju 2005 u notifikata fit 28 ta' Lulju 2005. L-ahhar pagament li kien sar lis-socjeta' attrici kien fil 20 ta' Ottubru 2004 (ara eccezzjonijiet). Inolte s-socjeta konvenuta kienet qed tammetti li hija ghandha taghti izda ma kienitx qed taqbel dwar il-kwantum u kienet qed tistenna lill-atturi jissostanzjaw it-talbiet taghhom. Ghalhekk l-eccezzjoni dwar il-preskrizzjoni ma' tistax tigi milqugha.

L-ammont mhux dovut stante li l-fatturi prezentati ma kienux sostanzjati minn dokumenti.

Is-socjeta attrici tghid li hija kienet tibghat l-invoices lis-socjeta konvenuta u qatt ma kien ikun hemm ilmenti, anzi kienet kuntenta bis-servizz li kienet qed tinghata. Kien biss meta s-socjeta konvenuta ma baqghetx tiehu s-servizzi tas-socjeta attrici li hi ma rieditx thallas il-bilanc li kien pendenti. Skond l-atturi l-ammont mitlub bhala freight jinkorpora affarijiet ohra, bhal local charges li taghhom ghadha ma thallsitx.

Is-socjeta konvenuta ssostni li s-socjeta attrici ma ssostantjatx l-ispejjez li qed tghid li ghamlet fil-fatturi u kienet qed tkabbar l-ispejjez (overcharging). Dawk l-invoices li gew sostanzjati, is-socjeta attrici hallsithom izda mhux dawk li ma gewx sostanzjati. Il-konvenuti ighidu li s-socjeta attrici ma ssostanzjatx kif waslet ghall-ammont ta' Lm 8115.12 ghalhekk huma hallsu biss 25% skond kemm kien il-freight proprja. Meta hallset dana l-ammont is-socjeta konvenuta kellha biss id-dikjarazzjoni li s-socjeta attrici ghamlet lid-dwana fir-release orders u mhux id-dokumenti prodotti mid-Dwana. Meta dawn gew prodotti fil-mori tal-kawza s-socjeta konvenuta imbaghad regghet aggrat l-kontijiet u 'ssa qed tammetti li ghandha taghti wkoll lis-socjeta' attrici s-somma ta' Lm 1959.50. Is-socjeta konvenuta tirritjeni li kieku s-socjeta attrici pprezentat dawn id-dokumenti mill-bidu nett meta staqsiet ghalihom kienet tithallas taghhom ukoll.

Illi skond Patrick Vassallo ufficjal tad-Dwana, il-freight charges imnizzla fid-dokumenti prodotti minnu jinkorporaw kollox u ma hemmx charges ohra tad-Dwana.

Tarcisio Mifsud, ghas-socjeta' konvenuta xehed li huma kienu hallsu tal local charges kollha. Irrizultalu li l-freight li gie dikjarat mill-atturi mad-Dwana u dak li kienu qed jiccargjawhom kien differenti u kien qed isir *overcharging*. Dan gie konfermat meta gew ezibiti d-dokumenti tad-Dwana. L-atturi jaqblu li xi local charges thallsu izda jsostnu li hemm local charges ohra fl-invoices taghhom li huma mdahhlin fil-freight u li ma thallsux. Dawn

jinkorporaw kollox; mill-warehouse minn fejn il-konvenuti kienu jixtru x-xoghol minn barra minn Malta għall warehouse tad-Dwana għal Hal Farrug.

Il-Qorti hi tal-fehma li l-konvenuti għandhom ragun, fis-sens li kien qed ikun hemm overcharging fil-freight billi l-atturi kienu qed jizdiedu ammonti mal-freight li ma kienux dovuti. Kieku kien hemm verament dawn l-extra charges, huma messhom poggewhom separatament u mhux jahbuhom mal-freight bla spjegazzjoni ta' x'inhuma. Inltre l-atturi ma gabux prova dwar l-ammonti li qed jippretendi bhala extra local charges jekk verament kien hemm dawn ic-charges li qed ighidu li ma thallsux mill-konvenuti. Il-Qorti tirrileva illi huwa kompitu ta' min jallega li jipprova dak li qiegħed jallega, u hija guriprudenza pacifika li min jallega jrid jipprova, hekk kif ingħad fil-kawza Rosario Spiteri vs Michele Mifsud Qorti ta' l- Appell fit-30 ta' Ottubru 1953: *"Il-prova tal-kreditu dovut kien jinkombi fuq l-attur li jallegah"*. L-atturi naqsu jipproducu d-dokumenti kollha necessarji fir-rigward tal-pretensjonijiet tagħhom għal-hlas tal-freight.

Il-Qorti għalhekk ser toqghod fuq il-kontijiet riveduti li pprezentaw il-konvenuti speċjalment id-dokument a fol 384 u 385 u d-dokumenti li gejjin: dikjarazzjonijiet li s-socjeta' attrici għamlet lid-dwana (fol 220 sa 360) u 39 invoices li gew prezentati waqt il-kawza biex is-socjeta attrici tissostanzjaw l-ammont mitlub minnha. (ara fol 41-80). Minn dawn id-dokumenti jirrizultaw is-segwenți figuri dwar x'freight kien qed jippretendu l-atturi, x'freight gie dikjarat lid-dwana u x'thallsu l-atturi mingħand il-konvenuti.

Dok PV1 u Invoice 7354 Freight Charges Lm 295 mhux Lm 665

Dok PV2 u Invoice 7332 Freight Charges Lm 26.50 mhux Lm 110

Dok PV3 u Invoice 7331 Freight Charges Lm 112 mhux Lm 189.94 –paid Lm61

Dok PV4 u Invoice 7287 Freight Charges Lm 50 mhux Lm 130.50 – paid Lm 49

Dok PV5 u Invoice 7286 Freight Charges Lm 287 mhux
Lm 471.85 paid Lm200
Dok PV6 u Invoice 7285 Freight Charges Lm 55 mhux
Lm 85.75 paid Lm55
Dok PV7 u Invoice 7237 Freight Charges Lm 79 mhux
Lm 165.39 paid Lm79
Dok PV8 u Invoice 7235 Freight Charges Lm 164 mhux
Lm 272.57 paid Lm122
Dok PV9 u Invoice 7168 Freight Charges Lm 25 mhux
Lm 130 paid Lm16
Dok PV10 u Invoice 7164 Freight Charges Lm 39.50
mhux Lm 89.06 paid LM33
Dok PV11 u Invoice 7147 Freight Charges Lm 90 mhux
Lm 275.25 paid LM26
Dok PV12 u Invoice 7145 Freight Charges Lm 200 mhux
Lm 395 paid LM177
Dok PV13 u Invoice 7087 Freight Charges Lm 75 mhux
Lm 295.50
Dok PV14 u Invoice 7076 Freight Charges Lm 20 mhux
Lm 170
Dok PV15 u Invoice 7075 Freight Charges Lm 64 mhux
Lm 230.50
Dok PV16 u Invoice 7071 Freight Charges Lm 39.50
mhux Lm 89.06
Dok PV17 u Invoice 7062 Freight Charges Lm 203 mhux
Lm 360.52 paid LM69
Dok PV18 u Invoice 7375 Freight Charges Lm 100 mhux
Lm 139.75
Dok PV19 u Invoice 7419 Freight Charges Lm 179 mhux
Lm 287.56 paid LM83
Dok PV20 u Invoice 7435 Freight Charges Lm 90 mhux
Lm 175.30 paid LM90
Dok PV21 u Invoice 7478 Freight Charges Lm 47 mhux
Lm 88.20 paid LM47
Dok PV22 u Invoice 7479 Freight Charges Lm 360 paid
LM 360
Dok PV23 u Invoice 7521 Freight Charges Lm 365 mhux
Lm 457.21 paid LM262
Dok PV24 u Invoice 7558 Freight Charges Lm 70 mhux
Lm 210.65 paid LM70
Dok PV25 u Invoice 7559 Freight Charges Lm 65 mhux
Lm 235.30 paid LM65

Kopja Informali ta' Sentenza

Dok PV26 u Invoice 7562 Freight Charges Lm 188 mhux
Lm 237.93 paid LM58

Dok PV27 u Invoice 7571 Freight Charges Lm 189 Lm
250.78

Dok PV28 u Invoice 7574 Freight Charges Lm 401 mhux
Lm 477.34

Dok PV29 u Invoice 7616 Freight Charges Lm 80 mhux
Lm 129.17 paid LM50

Illi ghalhekk l-ammont dovut lill-atturi huwa ta' Lm 1959.50
skond kif qed jammettu l-istess konvenuti.

Decizjoni

Ghal dawn il-motivi;

Il-Qorti tiddeciedi;

Billi prevja li tichad l-eccezzjonijiet tas-socjeta konvenuta;'

Tilqa' t-talbiet attrici;

U tikkundanna lis-socjeta' konvenuta;

Thallas is-somma ta' erbgħa telef hames mija erbgħa u
sittin Euro (4,564 Euro) (Lm 1959.50);

Bl-imghax mill-20 ta' Lulju 2005;

Bl-ispejjez bin-nofs.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----